

Lessuggesties bij:

Een soort vonk

Elle McNicoll
Uitgeverij Lemniscaat

ISBN: 978 90 477 1266 4

Prijs: €15,95

Vakken of lesonderdelen: taal, Nederlands, burgerschap, mentorles, biologie, wereldoriëntatie, geschiedenis, drama, mediawijsheid

Over het boek:

Tijdens een schoolproject ontdekt Addie dat in het dorp waar ze woont vroeger heksen werden vervolgd én gedood. Ze vindt het zo onrechtvaardig dat ze een monument wil oprichten. Maar het dorp zit niet te wachten op een herinnering aan een zwarte bladzijde uit de geschiedenis.

Addie laat het er niet bij zitten. Ze voelt zich verwant met deze vrouwen uit het verleden. Net als de 'heksen' vroeger wordt zij nu raar aangekeken door mensen die haar anders vinden...

Over de auteur:

ELLE MCNICOLL is een Schotse schrijfster en woont in Londen. Ze studeerde creatief schrijven en werkte als boekverkoopster, barvrouw, blogger en babysitter. Ze schreef haar masterscriptie over het gebrek aan neurodiverse auteurs die over hun eigen ervaringen schrijven. Dus ging ze dat zelf maar doen. *Een soort vonk* is haar debuut.

Meer informatie op: www.lemniscaat.nl

Thema's: anders zijn, zintuiglijke overgevoeligheid, heksen, autisme, school, pesten

Lessuggesties

Doelgroep:	<i>Een soort vonk</i> is geschikt voor kinderen vanaf 10 jaar. Onderstaande opdrachten zijn bedoeld voor leerlingen vanaf groep 6 van de basisschool.
Tijdsinvestering:	Afhankelijk van de gekozen opdrachten variërend van een half lesuur tot meerdere lesuren.
Uitvoering:	Klassikale of individuele start, vervolginvulling zowel individueel als in groepjes mogelijk.

Inleiding

Start met uw leerlingen een gesprek over anders zijn. Denk hierbij nadrukkelijk niet direct alleen aan leerlingen met psychische of lichamelijke afwijkingen of afwijkend gedrag, maar ook aan leerlingen die heel goed zijn in sport of iets anders waardoor ze een afwijkend programma volgen of meer (of minder) aandacht krijgen. Of leerlingen met beroemde familieleden.

Richt u in het groepsgesprek bijvoorbeeld op de volgende onderwerpen:

- Wanneer ben je 'anders'?
- Anders dan wie?
- Op welke manieren kun je anders zijn?
- Wat betekent het om anders te zijn?
- Wat kunnen de gevolgen zijn van anders zijn?
- Hoe gaan uw leerlingen om met leerlingen die anders zijn dan zichzelf?
- En hoe doet de school dat? Is er beleid voor? (Weeg vooraf hoe open u hierin kunt zijn om niet voor verrassingen te komen te staan.)

Vertel vervolgens dat het soms lastig is om met afwijkingen in de klas om te gaan, bijvoorbeeld omdat er veel aanpassingen nodig zijn of omdat een leerkracht of de lesinhoud niet flexibel is.

Maak nu de overstap naar *Een soort vonk*. Vertel zonder het woord 'autisme' te noemen wat Addie ervaart en hoe ze reageert. Maak ook duidelijk dat Addies juf niet goed raad weet met Addies gedrag en het daarom maar afkeurt. Vraag uw leerlingen

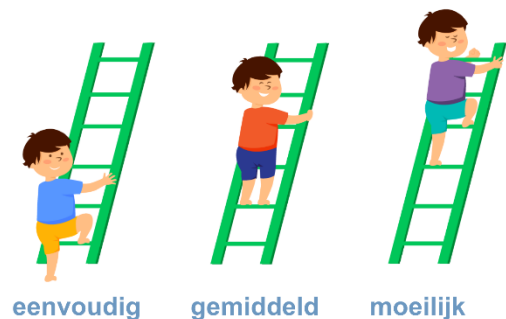
hoe dat voor Addie moet zijn, bijvoorbeeld als haar juf aan het begin van het boek haar werk kapotscheurt. Lees eventueel de scène voor uit hoofdstuk 1.

Leg dan uit dat er een naam bestaat voor de afwijking die Addie heeft: autisme. Vertel in het kort wat autisme inhoudt en benadruk dat er veel verschillende vormen bestaan van autistisch zijn. Het verhaal van Addie laat slechts één vorm zien. Het verhaal van haar zus Keedie weer een andere.

Uitvoering

Maak een selectie uit de onderstaande lessuggesties en leid deze in bij de leerlingen.

De moeilijkheidsgraad van de opdrachten wordt weergegeven met behulp van de volgende symbolen:

Leesverslag

Maak een leesverslag met behulp van het formulier dat je in de bijlagen vindt.

Autisme

Addie is autistisch. Dat weet ze zelf heel goed. Ze kan het ook goed omschrijven. Ze zegt dan dat haar hersenen anders werken, dat ze plaatjes maken van woorden, dat haar brein vastloopt als er te veel in zit, dat ze scherpzinnige zintuigen heeft.

Maar wat is autisme nu echt?

Opdracht:

Ga op onderzoek naar het verschijnsel autisme en maak er een informatieposter over. [Hier](#) en [hier](#) vind je informatie die je misschien kunt gebruiken voor de inhoud.

Onderwaterwereld knutselen van waardeloos materiaal

Addie heeft iets met water en vissen: in verschillende scènes van *Een soort vonk* staan verwijzingen naar die onderwerpen. Een voorbeeld daarvan is dat ze op bladzijde 64 de stad Londen vergelijkt met een groot koraalrif vol exotische vissen en haar eigen woonplaats Juniper als een bak met guppies.

Opdracht:

Knutsel een onderwaterwereld met 'waardeloos' materiaal. Verzamel eerst zo veel mogelijk waardeloos materiaal zoals closetrollen, lege verpakkingen van voedsel (pizza's, kant-en-klare maaltijdpakketten), schoendozen, oude cd's, oude tijdschriften enzovoort. Gebruik vervolgens de materialen om een onderwaterwereld te maken vol vissen en andere waterdieren, planten, wrakken van vergane schepen enzovoort. Het leukst is deze opdracht als er meer leerlingen met je meedoen, maar je mag ook alleen aan het werk gaan.

Heksen

In de buurt van Addies woonplaats in Schotland werden in vroeger tijden vrouwen opgepakt op verdenking van hekserij. Vaak volgde een gruwelijk verhoor, marteling en terechtstelling. Vanaf het moment dat Addie hierover hoort vertellen, laat het onderwerp haar niet meer los.

Opdracht:

Maak een lapbook over de geschiedenis van heksenvervolgingen. Hiervoor ga je op onderzoek naar 'echte' verhalen; gebruik van sprookjesheksen is niet toegestaan.

Tip 1: Op www.lesmaker.be vind je informatie over hoe je een lapbook maakt.

Tip 2: Zoek op internet en boeken naar het thema 'heksenvervolgingen'.

Tip 3: Het boek *Stad in de storm* van Thea Beckman vertelt het verhaal over een vrouw die zich liet wegen op de heksenwaag van Oudewater.

Een poster maken voor een goed doel

Addie doet haar best om toestemming te krijgen voor het opzetten van een monument voor slachtoffers van de heksenvervolgingen. Een van de acties die ze daarvoor kan opzetten is een posteractie.

Opdracht:

Maak een poster waarop je aandacht vraagt voor een goed doel. Dat doel mag je zelf kiezen - denk bijvoorbeeld aan CliniClowns, het bestrijden van dierenmishandeling of Warchild. Zorg ervoor dat je poster opvalt en dat goed duidelijk is wat je wilt bereiken.

Sunshine on Leith

Addie vindt de klanken van het muziekstuk *Sunshine on Leith* geruststellend. Het lied is van het Schotse duo *The Proclaimers*. Het lied wordt regelmatig gezongen bij

voetbalwedstrijden van voetbalclub Hibernian FC uit Edinburgh. *The Proclaimers* zijn groot fan van de club.

Opdracht:

Veel voetbalclubs hebben een clublied of een muziekstuk dat vaak wordt gezongen bij hun wedstrijden. Luister (met koptelefoon) naar de volgende liederen en stel een top acht vast van de mooiste clubliederen.

Extra: Als je zelf een negende clublied weet, mag je er ook een top negen van maken.

Voetbalclub	Clublied	rang
Liverpool	https://www.youtube.com/watch?v=Go-jlGd1so	
FC Barcelona	https://www.youtube.com/watch?v=gApaq-QyTJs	
Feyenoord	https://www.youtube.com/watch?v=-yComtDgWXM	
Middlesbrough	https://www.youtube.com/watch?v=BjUKqjFwW1o	
Leicester City	https://www.youtube.com/watch?v=UUNJpCLETZE	
AS Roma	https://www.youtube.com/watch?v=kQwMpd5Cb54	
Real Madrid	https://www.youtube.com/watch?v=8UEpNzTc-dl	
Hibernian FC	https://www.youtube.com/watch?v=m3OfsD2ggkM	

Prikkels

Alles wat om ons heen gebeurt en wat we waarnemen, zorgt voor een prikkel in onze hersenen. De ene mens kan meer prikkels verwerken dan een ander. Als iemand een hersenbeschadiging heeft, kan het omgaan met prikkels problemen opleveren.

Opdracht:

Ga op zoek naar informatie die met prikkels te maken heeft en maak er een spreekbeurt over. Die ga je voor de klas houden om de juf/meester en je medeleerlingen te vertellen wat je hebt geleerd.

Tip: Eventueel kun je ook gebruikmaken van de website van de [hersenchichting](#) voor extra informatie.

Pesten

Speel de scène na uit hoofdstuk 15, waarin Addies thesaurus wordt verscheurd en ze wordt gepest. Vergeet ook niet haar reactie uit te beelden.

Voor de docent:

Gebruik de scène als inleiding voor een klassengesprek over pesten. Begin met een terugkoppeling naar *Een soort vonk*.

Wat gebeurde er precies? Hoe is de reactie van Audrey? En van de klasgenoten? En van Addie? Hoe zouden uw leerlingen hebben gereageerd?

Hoe kun je met een dergelijke situatie omgaan als je ermee wordt geconfronteerd?

Thesaurus

Een thesaurus is een naslagwerk waarin synoniemen van woorden staan. Synoniemen zijn woorden die dezelfde betekenis hebben als een ander woord. In de thesaurus van Addie staan ook moeilijke woorden.

Opdracht:

Leg een eigen thesaurus/synoniemenlijst aan in een boekje of schrift.

Ga als volgt te werk: vouw een bladzijde uit je schrift naar binnen dubbel. Schrijf aan de ene kant het moeilijke woord en aan de andere kant de betekenis of een synoniem.

Natuurlijk kun je ook een nieuw schrift nemen en langere tijd synoniemen verzamelen.

Invloed uitoefenen op de gemeente

Voor de docent:

Een van de vaardigheden die u kunt aanleren in het kader van burgerschapsonderwijs, is het ontwikkelen van methoden om invloed uit te oefenen op besluitvorming. *Een soort vonk* leent zich er uitstekend voor om te laten zien hoe dat in zijn werk kan gaan.

Organiseer met uw gemeente een jeugdgemeenteraadslag of ga voor meer ideeën over dit onderwerp naar de website van Prodemos in Den Haag: <https://prodemos.nl/voor->

Maak een vlog over de werking van de hersenen

Hersenen worden wel het meest ingewikkelde orgaan van het lichaam genoemd. Hoe werken hersenen precies? Probeer zo veel mogelijk informatie te verzamelen over de menselijke hersenen en presenteer je bevindingen in een vlog.

Opdracht:

Maak een vlog van vijf minuten over de werking van de hersenen. [Hier](#) en [hier](#) vind je informatie over het maken van een vlog.

Tip: In plaats voor een vlog kun je ook kiezen voor een podcast. Bij de eerste vorm zorg je ook voor beeld, in de tweede vorm hoor je alleen gesproken tekst.

Afronding

Plan een dag(deel) in waarop uw leerlingen de verschillende opdrachten die ze hebben uitgevoerd kunnen presenteren. U kunt dit bijvoorbeeld doen op een presentatieavond of -middag, waarvoor u ook ouders, familie of andere belangstellenden kunt uitnodigen.

Het zou leuk zijn als er in de school of het lokaal een (semi-)permanente plek voor het werk van de leerlingen ingeruimd wordt.

MIJN BOEKVERSLAG

NAAM:

DATUM:

Ik las:

De schrijver is:

Het boek gaat over:

Het leukst vond ik:

Minder leuk vond ik:

Ik geef het boek het cijfer:

omdat:

Tekening: